

Antipestprotocol

Inhoud

Inleiding.....	3
Onze uitgangspunten.....	4
Wanneer is het plagen en wanneer is het pesten.....	5
Preventieve aanpak	6
Voorbeelden van acties ter bevordering van een veilig leer/leefklimaat.....	8
Betrokkenen bij een peestsituatie	10
Signalen van pesten	11
Toelichting van opschaling	15
Digitaal pesten ofwel cyberpesten.....	16

Inleiding

Voor u ligt ons anti-pestprotocol. Dit protocol is geschreven om inzichtelijk te maken hoe wij op Lyceum Elst handelen in geval van pesten en om preventieve maatregelen onder de aandacht te brengen. Met behulp van dit protocol weten medewerkers, ouders en leerlingen hoe om te gaan met pestgedrag.

Wij nemen een stelling 'tegen' pesten. Elke vorm van pestgedrag is onacceptabel. We weten dat op een gestructureerde en constructieve wijze omgaan met pesten zijn vruchten afwerpt en dat preventieve maatregelen tegen pesten minstens zo belangrijk zijn.

Pesten is van alle tijden en net als onze leerlingen voortdurend aan verandering onderhevig. Het antipestprotocol dient als een dynamisch document dat continu in ontwikkeling is.

ONZE UITGANGSPUNTEN

Wij werken er elke dag aan om een school te zijn waar iedere leerling zijn talenten ontdekt en ontwikkelt en waar iedereen veilig zichzelf kan zijn

We willen een school zijn waarin medewerkers met leerlingen, ouders en samenwerkingspartners van school, elke dag met veel plezier het juiste doen om elkaar hierbij te ondersteunen.

- We gaan respectvol om met elkaar.
- We gaan respectvol om met onze omgeving.
- We zorgen voor rust en een goede werksfeer in de school.
- We komen onze afspraken na.
- Als het nodig is, spreken we elkaar aan. Dat doen we op een open, beschaafde en herstelgerichte manier.

De uitgangspunten staan op onze website en de mentoren bespreken ze elk jaar opnieuw in de mentorlessen.

Wanneer is het plagen en wanneer is het pesten

Plagen is incidenteel en er is geen sprake van machtsverschil. De plager en geplaagde zijn gelijkwaardig. Plagen is wederkerig: de plager kan de geplaagde worden en andersom.

Plagen kan resulteren in pesten.

Wanneer één of meerdere jongere(n) een ander(e) jongere of groepje meer dan eens én gedurende een langere periode lichamelijk of geestelijk geweld aandoet met als doel de ander pijn te doen, spreken we van pesten. Bij pesten is er altijd sprake van een ongelijke machtsverhouding, waarbij de pester (dader) machtiger is dan de gepeste (slachtoffer)¹.

¹ 'Zeg nee tegen pesten'; H. Prinsen

PREVENTIEVE AANPAK

De Mentor(les)

Elke medewerker heeft een voorbeeldfunctie voor de sociale veiligheid in de klas.

Wij maken gebruik van een lesmethode voor sociaal-emotionele vaardigheden. Hierin is het thema ‘pesten’ opgenomen. De mentor van de 1^e klas behandelt het onderwerp pesten in de klas. Aan het begin van het schooljaar maakt de mentor in samenspraak met de leerlingen afspraken over de omgangsnormen binnen de klas. Tevens bespreekt de mentor van elke klas de regels en afspraken binnen onze school minstens aan het begin van het schooljaar en zo vaak als nodig.

De brugklasmentor sluit met de klas de eerste lesperiode af met verschillende brugklasactiviteiten. Tijdens de ‘Week Tegen Pesten’ besteden wij in school aandacht aan dit onderwerp. Dit doen wij met de hulp van jongerenwerkers van Forte Welzijn. Naast de lesmethode Tumult maken we gebruik van het lesmateriaal van ‘Week Tegen Pesten’ tijdens de mentorlessen.

De anti-pestcoördinator en veiligheidscoördinator stellen zichzelf en hun functie voor in de mentorles. Zij lichten toe wat zij doen en wat zij voor de leerlingen kunnen betekenen. Ook de preventiecoördinator verzorgt voorlichtingen over dit thema die binnen de mentorlessen plaatsvinden.

De medewerker

Een veilige omgeving met duidelijke regels leidt tot minder pestgedrag. Wij zien een ‘veilige omgeving’ als een omgeving waarin we streven naar gelijkwaardigheid, we elkaars eventuele verschillen accepteren en waarin betrokkenen conflicten oplossen vanuit de dialoog.”

Dit alles gebeurt op basis van wederzijds respect. We streven naar een omgeving waarin er geen ruimte is voor agressief gedrag en er duidelijk stelling genomen wordt tegen ongewenst gedrag.

Hierbij is het uitgangspunt de kernwaarden, omgangsregels en de schoolregels zoals die op onze website staan vermeld. Dit zijn de normen en waarden die we hanteren binnen onze school en dienen nageleefd te worden.

Tijdens pauzes en tussenuren surveilleren medewerkers in en rondom de school. Bij het aantreffen van ongewenst gedrag spreken medewerkers de desbetreffende leerlingen aan. Daarbij verwijzen collegae naar de kernwaarden en consequenties dat het gedrag kan hebben. Wanneer dit niet volstaat, handelt de medewerker volgens de beschreven aanpak in schema’s A, B en/of C.

Het voorbeeld-/rolmodelgedrag van medewerkers binnen de school is essentieel. De medewerker dient voorbeeldgedrag te laten zien en zich conform de regels te gedragen.

Het beleid

Het antipestbeleid is een onderdeel van wat we doen voor een veilig schoolklimaat. Daarom maken we het antipestprotocol bij zowel leerlingen, als bij ouders, verzorgers en bij de medewerkers bekend. Het antipestprotocol staat weergegeven op website.

Het antipestbeleid is onderdeel van de beleidscyclus van de school. Daarom evalueren wij het antipestbeleid op regelmatige basis en stellen het indien nodig bij. Zowel het antipestbeleid als het antipestprotocol zijn opgenomen in het scholingsaanbod voor de medewerkers. Het laatste als een onderdeel van hun deskundigheidsbevordering.

Voorbeelden van acties ter bevordering van een veilig leer/leefklimaat

Activiteit	Wanneer	Wie
Vragenlijst schooltevredenheidsonderzoek	1x per 2 jaar	Vanuit Quadraam voor alle leerlingen
SAQI-vragenlijst	1x per jaar	OT, klas 1 klas 3 mavo Klas 4 havo/vwo
Mentorlessen: regels en afspraken op school en in de klas	Start nieuw schooljaar	Alle klassen
Mentorles: voorstelronde APC	1 ^e periode	Klas 1
Mentorlessen sociale vaardigheden tumult	Gedurende het schooljaar	Klas 1
Brugklasactiviteiten	1 ^e periode	Klas 1
Teambuildingsactiviteiten introductieweek	1 ^e week van het nieuwe schooljaar	Klas 2 en 3
'Playing for succes' - positieve groepsvormingsactiviteit	1 ^e periode	Klas 2
Thema 'pesten' binnen mentormethode Tumult	Naar behoefte van de klas/mentor	Mentoren klas 1 en 2
Oefeningen 'groepsgevoel, vertrouwen, teambuilding' in de dramalessen binnen de fases vorming, storming, norming.	1 ^e periode	Klas 1 en 2
Voorlichting Jongerenennetwerk	Week Tegen Pesten/LE-week 1	Klas 1
Pauze-activiteit jongerenwerkers Forte Welzijn	Week Tegen Pesten	Gehele school In de pauze, in de aula
Posters, online post en mentorles m.b.t. 'Week Tegen Pesten'	Week Tegen Pesten	Alle leerjaren
Voorlichting teamleden 'veilige klas'	Start nieuw schooljaar	Mentoren klas 1 en 2
Contactgegevens vertrouwenspersonen + anti-pestcoördinator zijn zichtbaar in de school voor alle leerlingen	Te allen tijde	MT
Paarse Vrijdag door jongerenwerkers Forte Welzijn en de GSA	1 ^e vrijdag van december	Gehele school In de pauze, in de aula

Theatervoorstellingen met thema's rondom de persoonlijke ontwikkeling van leerlingen en/of het sociale gedrag	Gedurende het schooljaar	Klas 3 t/m 4
Voorlichting - gedrag online	Halt	Klas 1
Voorlichting - invloed van de groep/tolerantie en respect	Halt	Klas 3
Bieden van een veilig leer/leef-klimaat door het geven van het goede voorbeeld	Continu	Alle medewerkers
Anti-pestprotocol is duidelijk voor alle medewerkers, ouders en leerlingen	Ten allen tijden	Anti-pestcoördinator
Preventieavonden		Ouders/verzorgers

Betrokkenen bij een peestsituatie

Rollen	Omschrijving
De pester	De persoon die ander pest of laat pesten
De gepeste	De persoon die wordt gepest
De meeloper	De personen die meedoen met het pesten. Vaak uit angst zelf gepest te worden.
De zwijgende middengroep	De personen die 'niks horen' en niks zeggen. Vaak omdat ze geen gedoe willen.
De held	De persoon die voldoende zelfvertrouwen en status heeft om 'nee' te zeggen tegen het pesten. Deze persoon probeert het pesten te stoppen en beschermt diegene die gepest wordt.

Overige betrokkenen

Ouder(s)/verzorger(s)	Ouders/verzorgers die betrokken zijn bij een peestsituatie doordat hun kind hiermee te maken heeft. Dit kan zijn omdat hun kind wordt gepest, pest of omdat ze een kind hebben in een groep waar gepest wordt. Zij hebben een signalerende rol.
Docenten	Docenten die lesgeven aan de groep waarin gepest wordt. Een docent heeft een signalerende en corrigerende rol. De docent informeert de mentor wanneer er sprake is van signalen van pesten.
Onderwijsondersteunend personeel (OOP'ers)	Medewerkers die buiten lestijden om de leerlingen zien. Zij hebben net als de docenten een signalerende en corrigerende rol. De OOP'ers informeren de mentor en/of teamleider bij alarmerende signalen.
Mentor	Mentor van de gepeste of pester. De mentor heeft een signalerende rol en verzamelt informatie over pesten. De mentor overziet de casus en besluit (eventueel in overleg met APC) welke interventies ingezet gaan worden.
Anti-pestcoördinator (APC)	De anti-pestcoördinator heeft een coördinerende rol en ondersteunt de mentor wanneer er sprake is van pesten.

Signalen van pesten

De gepeste leerling, signalen voor medewerkers en ouder(s)/ verzorger(s)

Mogelijke signalen die we kunnen waarnemen bij een vermeend slachtoffer van pesten zijn².

- Opvallende gedragsveranderingen
 - Verminderde concentratie
 - Niet tegelijkertijd met andere leerlingen naar school komen of naar huis gaan
 - Thuis driftbuien of stemmingswisselingen hebben
 - Tijdens pauzes de aula, kantine of schoolplein vermijden
 - Niet alleen durven zijn
 - Bij veel conflicten betrokken door provocatie
 - Niet voor zichzelf kunnen en durven opkomen.
 - Proberen bij anderen in het gevlucht te komen en daarmee over eigen grenzen heen gaan
 - Niet meer naar school willen
- Terugtrekken
 - Toename van verzuim en/of spijbelen
 - Minder en/of geen antwoord meer willen geven op vragen
 - Ontwikkelen van extreme verlegenheid
- Fysieke signalen:
 - Bedplassen, slecht slapen en/of nachtmerries
 - Het optreden van lichamelijke klachten zonder medische oorzaken zoals: buikpijn, hoofdpijn, stijve ledematen, enz.
 - Blauwe plekken of schaafwonden hebben zonder duidelijke uitleg hoe dit kan
- Overige signalen:
 - Opvallende daling van schoolresultaten
 - Eigendommen kwijt of kapot
 - Liggen buiten de groep, worden als laatste gekozen of mogen niet meedoen aan activiteiten. Niemand wil naast hen zitten. De gepeste wordt buitengesloten.
 - Het hebben van een bijnaam of doelwit zijn van grappen

² 'Zeg nee tegen pesten'; H. Prinsen

Schema A

Fase 1	Fase 2	Fase 3	Fase 4	Fase 5
Ondersteunen van de gepeste - Luisteren naar de leerling, ook naar wat de leerling niet zegt (non-verbaal). - Met de leerling de opties bespreken en afwegen. - Samen met de leerling werken aan de oplossingen - De leerling heeft de regie en bepaalt de te nemen stappen. - Wellicht aanbevelen een sociale vaardigheidstraining te volgen om de weerbaarheid te vergroten.	Spreeken met de pester - Bespreken wat pesten voor een ander betekent, vergroten van het inlevingsvermogen. - Helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen. - Helpen om zich aan de regels en afspraken te houden. - Eventueel een sociale vaardigheidstraining.	Inschakelen/steunen ouders - Ouders meenemen in het proces. - Informatie die voortkomt uit stap een en twee delen met ouders indien mogelijk. - Tips en of informatie geven over pesten en mogelijke stappen. - Met school en ouders het probleem aanpakken. De leerling staat hierin centraal. De leerling is het leidend/lijdend voorwerp! - Indien nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.	Klas betrekken in het geheel - Praten over pesten en hun rol daarbij. - Overleggen over mogelijke oplossingen en waar ze zelf een bijdrage bij kunnen leveren. - Samen met de leerlingen werken aan oplossingen, waar ze zelf een actieve rol spelen.	Actie op school en klasniveau - Betrokkenen volwassenen aanzetten tot ingrijpen en uitwisseling van informatie bij pesten -Werken aan een algemeen veiligheidsbeleid en pesten waar de hele school bij betrokken is. - Interventies binnen de klas. - Praten over pesten en hun rol daarbij. - Overleggen over mogelijke oplossingen en waar ze zelf een bijdrage bij kunnen leveren. - Samen met de leerlingen werken aan oplossingen, waar ze zelf een actieve rol spelen.

Schema B - Wanneer er sprake is van (herhaaldelijk,) zwaar, structureel pestgedrag

Fase 6	Fase 7	Fase 8	Fase 9	Fase 10
Monitoren en evalueren	Inventariseren en communiceren	Aanpak recidief pestgedag	Sancties	Schorsing
De APC wordt ingeschakeld door de mentor wanneer blijkt dat het pestgedrag niet afneemt of juist terugkeert. De genomen stappen tegen het pestgedrag worden geëvalueerd en waar nodig herzien. Dit wordt besproken met allen betrokkenen. Het gaat hier om hoor- en wederhoor van: de gepeste leerling met ouder(s)/ verzorger(s), en de pester met ouder(s)/ verzorger(s) en de mentor.	De APC inventariseert welke interventies er hebben plaatsgevonden en noteert de resultaten hiervan. De APC bekijkt welke verdere interventies nodig zijn. De APC of mentor brengt de ouders op de hoogte van de aanvullende interventies.	Bij recidief gedrag, maken we gebruik van het herstelrecht. We verwachten dat de leerling(en) in kwestie hun verantwoordelijkheid nemen voor hun gedrag en de gevolgen daarvan, zowel voor henzelf als voor anderen. Bij sprake van recidief gedrag verzoeken wij de ouders om het voorval met hun kind te bespreken. Daarnaast informeert de APC of de mentor de ouders betreffende het vervolgtraject.	Wanneer voorgaande interventies onvoldoende blijken te zijn, doordat het pestgedrag nog voortgang vindt, volgen er consequenties. Ouders van de pester worden uitgenodigd door school. Er vindt een driehoeksgesprek plaats met pestende leerling, ouders, mentor, APC en teamleider waarin een strafmaatregeling wordt besproken. Indien noodzakelijk bespreekt de APC ook de mogelijkheid voor het doen van aangifte met de gepeste leerling en diens ouders/verzorgers en/of begeleiders.	Bij aanhoudend gedrag kan een externe ordemaatregel of een schorsing opgelegd worden.
Opmerking	*Schema B is een aanvulling en vervolgstap op Schema A.			

**In dit schema wordt ervan uitgegaan dat de gepeste en de pestende leerling beiden dezelfde mentor hebben. Mocht dit niet het geval zijn, dan is het belangrijk dat de beide mentoren intensief contact hebben met elkaar over de aanpak en het verdere verloop van de interventie.

***De APC heeft een actievere rol in schema B, dan in schema A. I.s.m. de mentor worden mogelijke interventies besproken en gezamenlijk uitgevoerd.

****Wanneer er sprake is van zwaar en/of structureel pestgedrag, dan willen we op maat ondersteuning bieden. Indien noodzakelijk sluiten teamleider en/of de directie aan en kijken we samen hoe we interveniëren.

TOELICHTING VAN DE OPSCHALING

De anti-pestcoördinator (APC)

1. De APC neemt de rol van de mentor over wanneer er sprake is van herhaling van het pestgedrag en/of wanneer dit klas overstijgend is.
2. De APC heeft zo nodig afzonderlijk een gesprek met de gepeste en de pester of organiseert een gesprek tussen beiden.
3. In het contact met de pester is het doel drieledig, namelijk:
 - * Confronteren.
 - * Mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen.
 - * Helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten.
4. In het contact met de gepeste kijken wij of die opvallend sociaal gedrag vertoont en daardoor ongewild een mogelijk slachtoffer voor pesters kunnen zijn.
5. De APC adviseert, in overleg met het OT, teamleiders en mentoren over het eventuele inzetten van interne/externe hulp voor zowel aan de pester als de gepeste.
6. De APC is ervoor verantwoordelijk dat de ouders op de hoogte worden gebracht. Dit kan de APC of de mentor doen. Wij verzoeken de ouders om het voorval met hun kind te bespreken. Eventueel worden zij uitgenodigd voor een gesprek op school met de betrokkenen.
7. De APC is ervoor verantwoordelijk dat de ouders geïnformeerd worden over het vervolgtraject. Dit kan de APC of de mentor doen. Indien noodzakelijk bespreken zij ook de mogelijkheid voor het doen van aangifte.
8. De APC bespreekt de mogelijkheden voor een aanmelding bij het intern ondersteuningsteam (IOT) met de ouders.
9. De APC zorgt voor goede communicatie met de betrokkenen en geeft terugkoppeling aan de mentor en doet verslag via Somtoday.
10. De APC plant een evaluatiemoment in met de gepeste. De APC checkt of alle besproken interventies hebben plaatsgevonden. Zo nee, dan handelt de APC hiernaar. De APC stemt af met de gepeste leerling of de genomen stappen afdoende zijn.

Schorsing

Bij aanhoudend gedrag kan een externe ordemaatregel of een schorsing opgelegd worden.

Schoolverwijdering

Indien een leerling na de genomen maatregelen recidief gedrag blijft vertonen, kan de rector overgaan tot een definitieve schoolverwijdering. Zie wanneer het aankomt op schorsing en schoolverwijdering het Quadraamprotocol.

Digitaal pesten ofwel cyberpesten

Wat is cyberpesten?

Cyberpesten (of digitaal pesten) is pesten via het internet, smartphone of andere devices. Dit kan op elk moment en overal plaatsvinden.

Digitale vormen van pesten:

- **Via sociale media** (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen, buitensluiten, bedreiging hacken etc.).
- **Stalking**: het stelselmatig lastigvallen van iemand door het blijven sturen van pestmail of het dreigen met geweld etc.
- **Het tegenkomen van ongewenst materiaal**, zoals: porno en kinderporno, gewelddadig materiaal, etc.
- **Ongewenst contact met vreemden**.
- **Webcamseks**: ontvangen beelden kunnen worden opgeslagen en later misbruikt worden.
- **Doxing**: het verspreiden van persoonlijke gegevens via het internet.
- **Pesten** met behulp van vormen van AI.

Daders lijken te denken makkelijker anoniem te kunnen blijven en de reikwijdte van het internet is enorm. Bij sprake van cyberpesten handelen wij op maat. We kijken samen met de gepeste persoon naar de situatie. Daarbij kijken wij naar wat er precies speelt, naar mogelijke betrokken daders en of het een strafbare situatie betreft. Tijdens dit proces laten we de mentor en teamleider zo snel mogelijk aansluiten.

Wij hebben een telefoonbeleid: 'Thuis of in de kluis'. Het is niet toegestaan voor leerlingen opnames (bv. foto, video, geluid) te maken in of op het schoolterrein, tenzij daarvoor toestemming is gegeven door een medewerker in het kader van een lesopdracht. Online communicatie tussen leerlingen onderling en met de medewerkers van school gaat via de schoolkanalen (Somtoday, mail of Teams).

Informereren van de ouders:

Afhankelijk van de aard van de situatie nodigen wij de ouders/ verzorgers uit op school. De ouders stellen wij op de hoogte van wat er speelt en welke stappen besproken zijn met de gepeste leerling. Bij een strafbare situatie adviseren wij om in overleg aangifte te doen bij de politie.

Onze aanpak van cyberpesten komt overeen met de aanpak van pestgedrag, zoals vermeld in schema A en schema B. In schema C is een aanvulling gegeven wanneer het pesten ook digitaal plaatsvindt tussen onze leerlingen.

Twijfel je hoe te handelen bij cyberpesten? Haal het woord 'cyber' weg: wat er overblijft zijn het gedrag en de situatie!

Schema C - Wanneer er sprake is van digitaal pestgedrag

Fase 1	Fase 2	Fase 3	Fase 4	Fase 5
Ondersteunen van de gepeste	Op zoek naar de pester	Voorlichten van ouders	Voorlichten van de leerlingen	Actie op schoolniveau
- Laat de leerling berichten bewaren. Verzamel het bewijsmateriaal d.m.v. printscreens of foto's te maken van het scherm. - Negeer en blokkeer de vervelende berichten.	- Ga op zoek naar de dader. Probeer te achterhalen wie er achter de berichten en/of reacties zit.	- Informeer ouders welke maatregelen zij thuis kunnen nemen om hun kind te helpen het online pestgedrag te doen stoppen.	- Informeer leerlingen over de gevolgen van cyberpesten. - Laat de leerlingen de verspreide berichten/foto's verwijderen.	- De school adviseert op zoek te gaan naar professionele hulp, indien nodig. - De school adviseert om eventuele juridische stappen te ondernemen, indien nodig. - De school geeft medewerkers handvatten en hulp. - D.m.v. scholing wordt ervoor gezorgd dat medewerkers kennis hebben over cyberpesten en 'up-to-date' blijven over de laatste ontwikkelingen.
Opmerking	In dit schema wordt ervan uitgegaan dat de gepeste en de pestende leerling elkaar kennen en beiden op onze school zitten. Mocht dit niet het geval zijn, dan handelen wij volgens fase 1, 2 en 3 en adviseren wij daarnaast om melding te maken bij de politie.			

